

PROBLEM-ORSAKER-ÅTGÄRDER

1. Brister i likvärdighet i kunskapsresultat mellan könen

Flickornas meritpoäng ligger över både riksgenomsnittet för flickor och totalt riksgenomsnitt, medan pojkarna ligger under såväl pojkarnas riksgenomsnitt som det totala riksgenomsnittet. Meritvärdet i åk 9 skiljer sig 60 poäng mellan könen.

Tänkbara orsaker

Normer som gör att såväl förväntningar som bemötande på pojkar och flickor ser olika ut. Förväntningarna finns både hos eleverna själva, hos deras föräldrar och bland oss vuxna som arbetar i skolan.

I det som kallas maskulinitetsnormen ingår att skolprestationer inte ses som särskilt viktiga, och inte heller leder till ökad status i kamratgruppen för individen. Tvärtom kan det leda till lägre status att uppfattas som ”plugghäst”, medan goda prestationer som uppnåtts utan större ansträngning utifrån denna norm är acceptabelt för en kille.

Tundalsskolan har inte på ett medvetet och systematiskt sätt jobbat med jämställdhet eller normkritik under de senaste åren, även om det finns inslag av sådant arbete i vissa lärares undervisning. Tankar finns kring att pojkar behöver få mer stöttning i att ta till sig skolspråk och den återkoppling som lärarna ger eleverna.

Skolledning och en del lärare har gett uttryck för att de saknar kunskap om *hur* man bör arbeta i skolan för att höja pojkarnas kunskapsresultat

Övriga skolor och förskolor i Robertsfors kommun har inte heller arbetat på ett tydligt sätt med jämställdhet eller normkritik under den senaste femårsperioden.

Tidigare vidtagna åtgärder

Grundskolorna har redovisat könsuppdelad statistik och diskussioner i arbetslag har förts i samband med resultatuppföljningar kring könsskillnaderna.

Förslag på åtgärder

Utifrån att det inte finns en klart vetenskapligt förankrad ”modell” för hur skolor bör arbeta för att höja pojkars resultat, och utifrån att vi är angelägna om att arbetet för att höja pojkarnas resultat inte leder till sämre resultat för flickorna, föreslår vi som första åtgärd inom problemområdet att en kartläggning görs för att ta reda på hur en arbetar med dessa frågor på andra ställen och hur vårt sätt att arbeta förhåller sig till detta. Vilka metoder finns utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet? Hur ser bemötande, förväntningar, bedömningar av flickor respektive pojkar ut? Hur använder vi studie- och yrkesvägledningen i ett normkritiskt arbete? Kartläggningen kan sedan resultera i en handlingsplan för normkritiskt

arbete som innehåller samverkan mellan skolformer och samverkan med hemmet förutom skolspecifika åtgärder.

2. Hög andel som inte blir behöriga till gymnasieskolans nationella program och låg andel med A-E i samtliga ämnen

De senaste tre åren har meritvärdet hos Tundalsskolans avgångselever höjts, medan andelen med A-E i samtliga ämnen sjunkit och även andelen som är behöriga till gymnasieskolornas nationella program. De elever som lyckas i skolan får alltså allt högre resultat, samtidigt som det är högre andel av eleverna som inte når målen. Jämfört med riket har vi såväl lägre meritvärde som andel som når kraven i samtliga ämnen, men trenden är alltså positiv vad det gäller meritvärde men negativ gällande andel som når målen.

Tänkbara orsaker

Lgr 11

Nytt betygssystem har inneburit att krav på analysförmåga och reflektion ställs även för de lägre betygen. Detta är dock inte specifikt för Tundalsskolan eller Robertsfors kommun, utan samma förhållande gäller för hela riket.

Elevhälsan

Elevhälsans organisation där rollfördelning och ansvar upplevs som otydligt kan bidra till att möjligheten för eleverna att få de anpassningar och stöd de behöver försämras.

Det finns också en upplevelse av ett glapp mellan elevhälsopersonal och lärare vilket i sin tur kan leda till att den samverkan mellan olika kompetenser som behövs för att stötta elever i svårigheter inte alltid fungerar på bästa tänkbara sätt.

Skolledningens uppföljning av dokumentationen av arbetet med extra anpassning och särskilt stöd visar att det finns bristande kunskap kring detta vilket försvårar arbetet med att följa upp, utvärdera och utveckla extra anpassningar och särskilt stöd.

Inom elevhälsoteamen har det under de senaste åren varit en hel del omsättning på personal, och vissa kompetenser har under vissa perioder varit vakanta då rekryteringar tagit tid (specialpedagoger, skolsköterska)

Undervisningsprocesser

På Tundalsskolan finns en mycket kompetent och engagerad personagrupp med mycket hög andel legitimerade lärare. Genom elevintervjuer, samtal med lärare samt undervisningsobservationer har det ändå framkommit att det finns en del skillnader i undervisningen avseende:

- struktur
- återkoppling på lärandet
- hur undervisningen *engagerar* och *utmanar* eleverna samt

– studiero

Det finns starkt forskningsstöd för att dessa fyra faktorer är viktiga för *alla* elevers lärande, men för elever med svårigheter är struktur, återkoppling, en undervisning som engagerar och utmanar samt studiero ännu viktigare för att lyckas med studierna.

Bristande kontinuitet i skolledningen

Rektorbytena har varit många de senaste fem åren på Tundalsskolan och i Robertsfors kommun. Detta har försvårat ett pedagogiskt ledarskap som driver frågor som likvärdighet i undervisningen.

Redan vidtagna åtgärder

Elevhälsa: Två logopeders har anställts, avtal med skolpsykologer har trätt i kraft vilket innebär att elevhälsans främjande och förebyggande arbete kompletterats med psykologkompetens, riktlinjer för elevvårdsarbete och rutiner för arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram finns liksom närvaroplan. Utbildning två heldagar hösten 2015 om extra anpassningar och särskilt stöd utifrån Skolverkets allmänna råd för åk 4-6.

Undervisningsprocesser: Matematiklyft 2014-pågående, Läslyft 2014-pågående, Läsprojekt 2014/2015 med utgångspunkter från språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, utbildning i formativ bedömning 2012/2013 för åk 1-6, konsekvenstrappa för trygghet och studiero 2013/2014

Bristande kontinuitet i skolledningen: utökning 40 % av ledningsorganisationen för grundskolorna mars 2016, tydligare rutiner från huvudmannen runt systematiskt kvalitetsarbete och systematiskt arbetsmiljöarbete jan 2016

Förslag på åtgärder

Elevhälsa: a) Vidareutbildning i främjande och förebyggande arbete. b) Formulera och tydliggöra elevhälsans uppdrag och organisation och arbetsformer för elevhälsoteamen. c) Översyn av rutiner och riktlinjer för att klargöra gränsdragning mellan förebyggande och främjande insatser visavi behandlande insatser. d) Utbildning i arbetssätt gällande extra

anpassningar och pedagogiska kartläggningar för specialpedagoger och lärare. e) Samarbetsavtal med socialtjänsten (vilket är på gång).

Undervisningsprocesser: Utbildning formativt förhållningssätt samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Arbeta med höga förväntningar och tydliga strukturer. Utveckla former för att sprida goda exempel och främja kollegialt lärande. Ta tillvara kompetensen hos utbildade "kollegahandledare" (utbildning inom ramen för 1-1-satsningen) och handledare utbildade inom matematik- och läslyft.

3. Bristande likvärdighet gentemot riket avseende bedömning och betygssättning

Elever vid Tundalsskolan får i betydligt högre utsträckning än elever i riket lägre betyg i ämnet än sammanvägt provbetyg på nationella proven. Detta mönster syns sen åtminstone tre år tillbaka i tiden. Den omräkning av nationella prov i engelska i åk 9 som gjordes av Skolinspektionen 2014 visade att Tundalsskolans elevlösningar var de som av 62 kommuner oftast bedömdes hårdare än Skolinspektionens bedömare. Vi ser också ett betydligt lägre snittbetyg i vissa praktiskt-estetiska ämnen än i riket.

Tänkbara orsaker

Rotation på ledningspositioner har försvårat pedagogisk ledning av bedömnings- och betygssättningsarbetet.

Tradition av hård bedömning, exempelvis gällande undantagsbestämmelsen (s.k. pysparagraf)

Lokala tolkningar och övertolkningar av kunskapskrav förekommer

Brister i kunskaper hur ämnets syfte, centrala innehåll och kunskapskrav förhåller sig till varandra?

För krävande eller t.o.m. felaktiga bedömningsunderlag? Uppgifternas utformning kan medverka till att betygsresultaten avviker från riket. Om många betygsgrundande uppgifter kräver egen planering och stort eget ansvarstagande utanför skoltid, kan det göra att elever med god kunskapsnivå men med låg förmåga till planering och struktur, får ett gott resultat på nationella proven men misslyckas med andra uppgifter som ligger till grund för betyget.

Redan vidtagna åtgärder

Lärarna samverkar kring bedömning och betygssättning, både inom skolan och i 4-6 med andra skolor i kommunen. I samband med nationella prov hålls alltid bedömningsträffar.

Förhållandet mellan nationella prov och betygssättning, och det faktum att Tundalsskolan avviker markant från riket i det avseendet att betydligt högre andel elever får lägre ämnesbetyg än provbetyg, har lyfts till diskussion sedan 2013. En vanlig invändning är att det sammanvägda provresultatet innebär att en elev kan ha F på en del som mäter en viss förmåga, men ändå få E eller till och med D i sammanvägt provbetyg.

Förslag på åtgärder

Bedömarträning i samarbete med annan skola.

Fördjupad utbildning om ämnesplaner och om hur syfte, centralt innehåll och kunskapskrav förhåller sig till varandra.

4. Bristande kunskap om det nationella uppdraget och skolans styrkedja hos politiker

De allra flesta politiker som fattar beslut i Robertsfors kommun är fritidspolitiker vars utbildningsbakgrund är högst varierande. Engagemanget för skolan är stort och politiker har också satsat mycket resurser på skolan. Det finns dock en brist på kunskap om skolans

styrdokument och skolans nationella uppdrag vilket påverkar skolan genom motstridiga krav. Detta i sin tur kan leda skolans fokus bort från det viktiga uppdraget att se till att eleverna får bästa tänkbara förutsättningar att nå målen för utbildningen. I en mycket liten kommun som Robertsfors blir risken för negativa konsekvenser av bristande kunskaper hos politiker större eftersom att avståndet mellan skola och politik är mindre (något som givetvis också är en fördel i många fall) än i en större kommun där förvaltningen ofta består av en hel stab.

Redan vidtagna åtgärder

Rektorer har möjlighet att dra sina ärenden direkt för barn- och utbildningsutskottet, som bereder frågor åt kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Förslag på åtgärder

Modell för utbildning av politiker tas fram och utprovas för att säkerställa kunskap om det nationella uppdraget och skolans styrkedja hos lokala politiker.